

ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่จะเกษียณอายุราชการเกี่ยวกับ
การจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุ
ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางจวี ทองคำลิ่ง

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการศึกษาออกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-664-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 16696840

OPINIONS OF ADMINISTRATORS AND PRE-RETIREMENT INSTRUCTORS
CONCERNING THE ORGANIZATION OF THE EDUCATIONAL PROGRAM
FOR THE ELDERLY AT CHULALONGKORN UNIVERSITY

MRS. JAREE THONGTAMLUING

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Non-Formal Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-664-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่จะเกษียณอายุราชการเกี่ยวกับการ
การจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุ
ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โดย   นางจारी ทองคำลิ่ง
ภาควิชา   การศึกษานอกโรงเรียน
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.สุรกุล เจนอบรม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

สมิทธิ ธีระ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤกษ์สุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รัตนา นุ่มไพศาล

..... ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.รัตนา นุ่มไพศาล)

สุรกุล เจนอบรม

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรกุล เจนอบรม)

อุนตา นพคุณ

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ อุนตา นพคุณ)

สุนทร สุนันท์ชัย

..... กรรมการ

(อาจารย์ สุนทร สุนันท์ชัย)

ทวิวัฒน์ ปิตยานนท์

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ ปิตยานนท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

จारी ทองคำสิง : ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่จะเกษียณอายุราชการเกี่ยวกับการจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (OPINIONS OF ADMINISTRATORS AND PRE-RETIREMENT INSTRUCTORS CONCERNING THE ORGANIZATION OF THE EDUCATIONAL PROGRAM FOR THE ELDERLY AT CHULALONGKORN UNIVERSITY) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุรกุล เจนอบรม 180 หน้า ISBN 974-632-664-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่จะเกษียณอายุราชการเกี่ยวกับการจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและอาจารย์ที่จะเกษียณอายุราชการ เกี่ยวกับการจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุ ด้านเนื้อหาสาระและด้านรูปแบบการจัดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารและอาจารย์ที่จะเกษียณอายุราชการจำนวน 89 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 1 ชุด

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและอาจารย์ที่จะเกษียณอายุราชการมีความคิดเห็นว่าการจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุมีความคิดเห็นด้านเนื้อหาสาระในระดับปานกลางและด้านรูปแบบการจัดในระดับมาก
2. ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ที่จะเกษียณอายุราชการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุ ทั้ง 2 ด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น 9 กิจกรรม จาก 60 กิจกรรม ในด้านเนื้อหาสาระที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ศูนย์วิทยานิพนธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... การศึกษานอกโรงเรียน.....
สาขาวิชา ..... การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....
ปีการศึกษา ..... 2538 .....

ลายมือชื่อนิสิต ..... *Si Sook* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *Si Sook Jenobrom* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C644131 : MAJOR NON-FORMAL EDUCATION

KEY WORD: OPINIONS/ ADMINISTRATORS/ PRE-RETIREMENT INSTRUCTORS/ EDUCATIONAL PROGRAM/ ELDERLY

JAREE THONTAMLUING: OPINIONS OF ADMINISTRATORS AND PRE-RETIREMENT INSTRUCTORS CONCERNING THE ORGANIZATION OF THE EDUCATIONAL PROGRAM FOR THE ELDERLY AT CHULALONGKORN UNIVERSITY. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SURAKUL JANOBROM, Ed.D. 180 pp. ISBN 974-632-664-3

The purpose of this research was to study the opinions of administrators and pre-retirement instructors concerning the organization of the educational program for the elderly at Chulalongkorn University. The study covered the subject-content of the course offered and the models for organizing education program, and to compared the opinions on the above issues between the two sample groups. The sample of this study consisted of 89 current administrators and pre-retirement instructors. A questionnaire was designed by the researcher and use with the sample.

The results of the study were as the followings :

1. majority of administrators and pre-retirement instructors was that the subject contents were moderate level and the model used for organizing the education program was a high level.

2. In comparing the opinions of the administrators and pre-retirement instructors concerning the organization of the educational program for the elderly, it was found that they were not significantly different. Only 9 activities out of 60 activities in the subject content were significantly different at .05.

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน

สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน

ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีโดยได้รับความกรุณาจากหลาย ๆ ฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุรกุล เจนอบรม ที่ท่านได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ คงเที่ยง รองศาสตราจารย์ ดร.ภาวิไล นาควงษ์ และอาจารย์ ดร.ปัทมา แสงจันทร์ ที่กรุณาตรวจแก้ไขแบบสอบถาม พร้อมทั้งคอยให้กำลังใจและเสนอแนะผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุวิมล อังควานิช ผศ.ดร.วรรณุช แหยมแสง ที่ให้คำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้องในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี โพธิ์ทอง อาจารย์ ดร.สุนา จรรย์สมบูรณ์ และ My great thank is to Miss Kather ที่ช่วยตรวจสอบความถูกต้องของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์มยุรี บารมี อาจารย์สาส์น เพ็ญศิริ และอาจารย์แคล้ว ชูพยัคฆ์ ที่ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์อุสา อุทัย ผศ.พรทิพย์ ตรงการดี อาจารย์ชนกนารถ ชูพยัคฆ์ อาจารย์ทิพย์สุดา ก้อนมั่ง อธิการ์ลดาวัลย์ วิจิตร และอาจารย์ดวงเดือน จันท์เจริญ ที่สนับสนุนและให้กำลังใจโดยตลอด

ขอขอบพระคุณคุณชื่นจิต นัยนิตย์ คุณวัลลภา ลิงห์บุญ อาจารย์สมศรี เพชรโชติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมศรี สง่าศิลป์ และน้อง ๆ เพื่อน ๆ ทุกคน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของผู้มีส่วนช่วยเหลือทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวชื่อนามทั้งหมดได้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์อนันต์ ทองคำลึง และขอขอบคุณเด็กหญิงกนกวรรณ ทองคำลึง ที่ช่วยอ่านข้อมูลและเป็นกำลังใจให้การสนับสนุนด้วยดีเสมอมา

ท้ายสุดผู้วิจัยขออภิมงคลถึงพระคุณของบิดา-มารดา พี่ ๆ และน้อง ๆ ที่ห่วงใยมาโดยตลอด นอกจากนี้ต้องขอขอบพระคุณ คุณคมสันต์ และคุณศิริทัศน์ ฉัตรภูติ ที่จัดพิมพ์ตรวจทานต้นฉบับจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

จारी ทองคำลึง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ง
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	18
สมมติฐานการวิจัย.....	18
ขอบเขตของการวิจัย.....	18
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	19
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	20
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	20
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	21
2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	22
ความต้องการขั้นพื้นฐานและความต้องการขั้นสูง ในบุคลิกภาพ- ที่สมบูรณ์สำหรับผู้สูงอายุ.....	28
ทฤษฎีทางสังคมของผู้สูงอายุ.....	36
ลักษณะกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนวัยสูงอายุ.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

แนวคิด นโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับ	
ผู้สูงอายุ.....	41
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับ	
ผู้สูงอายุ.....	45
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56

3 วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดหัวข้อในการวิจัย.....	65
การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	66
การสร้างเครื่องมือสำหรับวิจัย.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
การเตรียมการก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 76

5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย.....	110
อภิปรายผลการวิจัย.....	128
ข้อเสนอแนะ.....	136

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

รายการอ้างอิง	141
ภาคผนวก	151
ประวัติผู้เขียน	180

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากร จำแนกตามตำแหน่ง/หน้าที่.....	67
2	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่แจก ที่ได้รับคืน และฉบับสมบูรณ์.....	72
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	77
4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ เฉลี่ยต่อเดือน.....	78
5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพการสมรส...	79
6	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเภทของ ผู้ตอบด้านที่อยู่อาศัย.....	80
7	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเภทของ ผู้ตอบ ในกิจกรรมที่สนใจและอยากทำเมื่อมีเวลาว่าง.....	81
8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุจำแนก เป็นรายด้าน.....	82
9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุจำแนก เป็นรายกลุ่มกิจกรรมด้านการศึกษาเสริมปัญญา.....	83
10	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุจำแนก เป็นรายกลุ่มกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวทัศนศึกษา.....	86
11	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุจำแนก เป็นรายกลุ่มกิจกรรมด้านสังคมเพื่อมิตรภาพ.....	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุด้านรูปแบบการจัด จำแนกเป็นรายข้อ.....	91
13	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุ จำแนกเป็นรายด้าน.....	95
14	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุด้านเนื้อหาสาระ จำแนกเป็นรายกลุ่มกิจกรรม (ศึกษาเสริมปัญญา).....	96
15	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุด้านเนื้อหาสาระ จำแนกเป็นรายกลุ่มกิจกรรม (ท่องเที่ยวทัศนศึกษา).....	100
16	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุด้านเนื้อหาสาระ จำแนกเป็นรายกลุ่มกิจกรรม (สังคมเพื่อมิตรภาพ).....	102
17	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการการศึกษาในมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุด้านรูปแบบการจัด จำแนกเป็นรายข้อ.....	105